

Virsbo kyrka

Installation av larm

Antikvarisk kontroll

Virsbo 2:3
Ramnäs socken
Västmanland

Helén Sjökvist

Virsbo kyrka

Installation av larm

Antikvarisk kontroll

Virsbo 2:3
Ramnäs socken
Västmanland

Helén Sjökvist

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmmd.se

© Kulturmiljövård Mälardalen 2008

Omslagsfoto: Interiörbild från Virsbo kyrka, ingången till familjen Lagercrantz gravkor. Foto:
Helén Sjökvist.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

ISSN: 1653-7408
ISBN: 978-91-86019-66-2

Tryck: Kulturmiljövård Mälardalen, Västerås 2008.

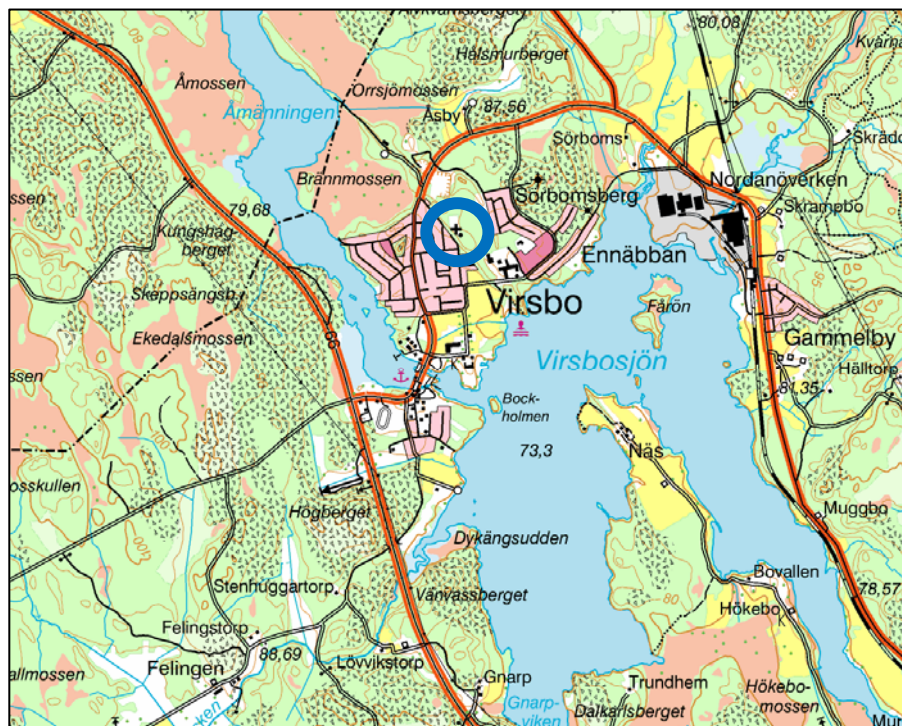
Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Bakgrund	5
Genomförande	6
Bilder	7
Referenser.....	10
Kart- och arkivmaterial	10
Otryckta källor.....	10
Litteratur.....	10
Tekniska och administrativa uppgifter	10

Inledning

Under 2008 har brand- och inbrottslarm installerats i Virsbo kyrka. Tillstånd till arbetet gavs av länsstyrelsen 2005-11-07 dnr 433-10672-05.

Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen har varit antikvarisk kontrollant.

Figur 1. Kyrkans läge markerat med en ring. Utdrag ur Gröna kartan skala 1:50 000.

Bakgrund

Begravningsplatsen i Virsbo anlades 1920, bl.a. på initiativ av dåvarande bruksdisponenten vid Virsbo bruk Herman Lagercrantz.¹ Tidigare hade Virsborna begravts vid sockenkyrkan i Ramnäs.² Klockstapeln uppfördes fyra år senare och var då placerad där kapellets kor nu är beläget. Klockan i klockstapeln ritades av Prins Eugen och är gjuten vid det påvliga klockgjuteriet i Rom.³ I samband med gjutningen blev klockan även välsignad av påven Pius XI. Före kyrkans uppförande användes klockstapeln främst i samband med begrävningar.⁴

Sedan kyrkogården invigts planerade Lagercrantz att där uppföra ett gravkor åt sig och sin familj.⁵ Dåvarande ärkebiskop Nathan Söderblom föreslog för honom att han istället borde anslå medel till uppförandet av en ekumenisk kyrka. Virsbo kyrka stod klar 1937, ritad av arkitekten Lars-Johan Lehming som också ritat herrgårdsbyggnaden i Virsbo för Herman Lagercrantz räkning. Arkitekt Lehming utformade det ganska rustika kyrkorummet, med grovt rappade väggar och trätak med synliga bjälkar. För målningarna i barockinspirerad stil svarade konstnären Axel

¹ Ahlberg, Björklund 2000.

² Fagerstaposten 1964-09-25.

³ VLT 1979-03-27.

⁴ VLT 1976-07-25.

⁵ Hammarskiöld 2005.

Hörlin. I takhörnen över kyrkorummet syns de fyra evangelisterna medan taket i övrigt smyckas av blomsterslingor.⁶

Genomförande

I kyrkan har en larmanläggning installerats under våren 2008. Två rökdetektorer är placerade i kyrkorummet samt en i koret, en i vapenhuset, en i sakristian och en i familjen Lagercrantz gravkor. Även i gravkapellet och förrådsutrymmen placerades rökdetektorer. Fem rörelsedetektorer placerades för att täcka samtliga utrymmen. I källaren kunde larmskåp etc. placeras utan att kyrkans interiör påverkades.

På vinden var tanken att bygga en ny landgång samt stegar för att dels underlätta larminstallationen och dels förbättra tillgängligheten vid inspektion och service av larmet. Istället kom detektorerna att utföras nedhissningsbara från takstolarna.

Rökdetektorerna i kyrkorummet placerades så att de inte skulle störa målningarna i taket i allt för stor utsträckning, även om de självfallet inte går att dölja. Detektorerna i dessa tak färgades även in i en grå nyans för att bli något mindre framträdande. Vissa detektorer försågs med sockelsirener för att slippa annan typ av siren i kyrkorummet.

I gravkoret förlades kablarna till larm etc. samlade i ett rör vilket fästes tillsammans med befintliga kabeldragningar. Tyvärr blev detta mer synligt än önskvärt. Störst problem innebar dock dragningen av larmkabel till detektorn i taket. Denna blev till en början dragen synlig över takmålningarna vilket var mycket störande. Istället beslöts att dragningen delvis skulle göras om över vinden och ned i ena hörnet av gravkoret. För att dölja såväl äldre befintliga kabeldragningar och nya larmkablar kommer en fristående list att monteras på den hylla som finns på den östra väggen.

Kablar förlades i första hand till befintliga kabelvägar. Där så behövdes målades kablar in i bakgrundskulör.

⁶ Ahlberg, Björklund 2000.

Bilder

Figur 2. Översiktlig bild av kyrkorummet mot koret. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 3. Taket i kyrkorummet. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 4. Taket i vapenhuset. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 5. Taket i koret. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 6. Taket i familjen Lagercrantz gravkapell. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 7. Rörelsedetektor i kyrkorummet. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 8. Placering av detektorer i kyrkorummets tak. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 9. Vapenhusets tak med branddetektor. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 10. Placeringen av detektorn i Lagercrantz gravkor fick göras om då denna inte ansågs ta tillräckliga hänsyn. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 11. Placeringen av kabeldragningen är justerad av antikvariska hänsyn. Foto: Sören Andersson.

Figur 12. Ett blyxtljus och en klocka monterades vid källaringången innanför vilken larmcentralen placerades. Detta för att räddningstjänsten snabbt skall hitta centralen. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 13. Detektorer på vinden utfördes nedbissningsbara för att förenkla servicen. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 14 och 15. Branddetektor i sakristian. Kabeln målades in i bakgrundsfärg.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Fagerstaposten 1964-09-25

VLT 1976-07-25

VLT 1979-03-27

Otryckta källor

Hammarskiöld, Rolf. 2005. Virsbo kyrka karakteristik. Västerås stift.

Litteratur

Ahlberg, Hakon och Björklund, Staffan. 2000. *Västmanlands kyrkor i ord och bild*. Förlag Staffan Björklund. Borlänge.

Tekniska och administrativa uppgifter

Kulturmiljövård Mälardalen nr:	08010
Länsstyrelsen dnr:	433-10672-05.
Fastighetsbeteckning:	Virso 2:3
Landskap:	Västmanland
Län:	Västmanlands län
Socken:	Ramnäs
Kommun:	Surahammar
Ägare-beställare:	Ramnäs församling
Projektledning	Svensk Klimatstyrning
Entreprenör:	Surahammar El
Antikvarisk kontroll:	Kulturmiljövård Mälardalen Helén Sjökvist Stora gatan 41 722 12 Västerås

